

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA‘LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”

O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor

R.G. Jumayev

XALQARO MADANIY ALOQALAR

FAN DASTURI

Bilim sohasi : 100000 — Gumanitar
Ta‘lim sohasi : 150000 — San‘at
Ta‘lim yo‘nalishi: 5151700 - Madaniyat va san‘at muassasalarini tashkil
etish va boshqarish

Buxoro–2023

Ta'lim yo'nalishi

SI51700 - Madaniyat va san'at muassasalarini tashkil etish va boshqarish

Fan/modul:	Xalqaro madaniy aloqalar
Fan/modul turi:	Tanlov
Fan/modul kodi:	XMA214
O'quv yili:	2023-2024
Semestr:	7
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	120
Ma'ruza	18
Seminar mashg'ulotlar	16
Mustaqil ta'lim	86
Kredit miqdori:	4
Haftadagi dars soatlari:	2
Baholash shakli:	ON, YN
Kurs tili:	O'zbek

Fan/modulning maqsadi (KM)

F/M1	Xalqaro madaniy aloqalar fanining maqsadi — talabalarning xalqaro munosabatlarda madaniy aloqalarning o'zini masalari sohasida zarur bilimlarni egallashlari, madaniy jarayonlarni ko'rib chiqishda tahliliy fikr yuritish ko'nikmalarini hosil qilish
F/M2	-xalqaro munosabatlarda va madaniy aloqalar tushunchasining mazmun-mohiyatini singdirish.
F/M3	- xalqaro munosabatlarda madaniy aloqalarning o'zini va shakllarini tushuntirishdir.
F/M4	-xalqaro munosabatlarda va madaniy aloqalarning jamiyat ma'naviy hayotida turgan o'zini anglatish;
Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1	Aholi turmush madaniyatini yuksaltirish
2	Sotsiologiya
3	Madaniyat va san'at muassasalarini tashkil etish va boshqarish asoslari
4	Omniaviy bayramlar tarixi

Ta'lim natijalari (TN)

Kurs yakunida talabalar quyidagi bilim va ko'nikmalarni egallashi shart:	
TN1	xalqaro madaniy aloqalarning jamiyat hayotida muhim ahamiyatga ega ekanligi va xalqaro munosabatlarda madaniy aloqalarning o'ziga xos o'zini mavjudligi haqida
TN2	xalqaro madaniy aloqalar, ularni rivojlantirish amaliyoti borasida tahliliy fikrlash malakasiga ega bo'lishi kerak.
TN3	Xalqaro tizim hamda Global siyosatni tahlil qilishda tizimli yondashuv xususiyatlari va asosiy yo'nalishlari, xalqaro tizimlarning amal qilish, o'zgarish qonunlari haqida nazariy bilimlarga ega bo'lishi kerak
TN4	bugungi kun globalizatsiya jarayonida madaniy aloqalarning chuqurlashuvi hamda zarurligi haqida tasavvurga ega bo'lishi kerak.

Fan/modul mazmuni

Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza mashg'ulot (M)

M1	1-Modul. Xalqaro madaniy aloqalar fanining nazariy asoslari va yo'nalishlari 1-Mavzu. Xalqaro madaniy aloqalar faniga kirish. Ichki va tashqi madaniy siyosatning o'zaro aloqadorligi. XMA tahlilining keng tarqalgan kriteriyalari.
M2	2-Mavzu. Xalqaro madaniy aloqalar va diplomatiya tarixi “Sivilizatsiya” terminini paydo bo'lishi. Sharqda me'morlik, kulolehtik, to'qimachilikning rivojlanishi orqali madaniy aloqalarning shakllanishi. Eng qadimgi sivilizatsiyalar — Old Osiyo. Msr. Messopotamiya. Eftanning xalqaro madaniy aloqalarga ta'siri. O'zbekistonning qadimgi davlat tizimlari tashqi siyosati, turkiy xalqlarning qadimgi Sharq, fors, grek — yunon va arab mamlakatlari bilan o'zaro madaniy aloqalari. Qadimgi diplomatiya an'analari. Amir Temur davlatining xalqaro diplomatik doirasidagi an'analari, unda madaniyat va san'atning o'zini. Amir Temur davlati bilan Angliya, Fransiya, Venetsiya, Ispaniya, Vizantiya kabi davlatlar o'rtasidagi diplomatik aloqalarning shakllanishi.
M3	3-Mavzu. Xalqaro madaniy aloqalarni o'rganishning nazariy va konseptual asoslari. Xalqaro munosabatlarda hamda xalqaro madaniy aloqalar, ularning farqlari va o'zaro bog'liqligi. Davlatlar o'rtasida o'zaro ishonch muhitining shakllanishi. O'zbekistonning xalqaro madaniy aloqalarda MDH va xorij mamlakatlari bilan o'zaro munosabatlari.

	<p>ularning tashqi siyosatda jibiy aks etishi. O'zbekiston va chet mamlakatlarda shakllangan madaniyat markazlari ish faoliyati. G'arbiy Yevropa. Sharq mamlakatlari va MDH davlatlarida tashkil etilgan Madaniyat markazlarida o'zbek xalqi madaniyatining targ'ib etilishi hamda davlat va nodavlat tuzilmalari.</p> <p>II-Modul.</p> <p>Xalqaro munosabatlar va madaniy aloqalarning jamiyat ma'naviy hayotida tutgan o'rni.</p> <p>4-Mavzu. Xalqaro madaniy aloqalarni modelashtrish va prognozlash muammolari.</p> <p>Xalqaro madaniy aloqalarni modelashtrish va prognozlash muammolari. Xalqaro munosabatlarni tahlil qilishning umummilliy usullari: kontent tahlil, ivent tahlil, kognitiv tahlil. Xalqaro madaniy aloqalar qanashchilari xatti —harakatini modelashtrish usullari: statik o'lov: dinamik o'lov: determinant o'lov: omi; o'zgartiruvchan o'lovlar.</p>
M14	<p>5-Mavzu. Madaniy aloqalarni o'rnatishda xalqaro tashkilotlarning o'rni</p> <p>Xalqaro tashkilotlar xalqaro madaniy siyosatining yangi ishurokchilari sifatida. Millatlar ligasi. Intellektual hamkorlik bo'yicha xalqaro tashkilot. Birlashgan millatlar tashkilotining xalqaro madaniy aloqalaridagi ahamiyati. Shanxay xamkorlik tashkilotining mintaqadagi madaniy aloqalarni mustahkamlashdagi o'rni.</p>
M15	<p>6-Mavzu. Xalqaro madaniy aloqalar rivojida nodavlat notijorat tashkilotlarining ahamiyati.</p> <p>Xalqaro nodavlat notijorat tashkilotlarining vujudga kelishi. Xalqaro nodavlat tashkilotlarining xalqaro masalalarni ko'tarib chiqishdagi roli. Madaniy sohadagi xalqaro Bem konvensiyasi tashkiloti. Xalqaro adabiyot Kongressi. Doimiy faoliyat ko'rsatuvchi adabiyotshunoslar va rassomlar xalqaro assotsiyatsiyasi.</p>
M16	<p>7-Mavzu. Xalqaro madaniy aloqalarni o'rnatishda ko'p tomolama munosabatlarning ahamiyati.</p> <p>Ko'p tomolama madaniy hamkorlik tushunchasi. Xalqaro munosabatlar subektlari va qanashchilari. Xalqaro munosabatlarda nodavlat tashkilotlar va jang'armalar. O'zbekistonning Osiyo mamlakatlari bilan o'zaro munosabatlarida iqtisodiyot, madaniyat, ta'lim, xavfsizlik, xalqaro terrorizm, diniy ekstremizm,</p>
M17	

4

	<p>giyohvandlikka qarshi kurash va boshqa masalalar yuzasidan hamkorligi.</p> <p>8-Mavzu. O'zbekiston tashqi madaniy aloqalaridagi o'ziga xosliklar.</p> <p>O'zbekistonning tashqi madaniy aloqalari. Asosiy ustvoriklar. Xalqaro miqyosda madaniy — matrifiy aloqalarni tashkil etish usullari. Madaniyatning milliy o'ziga xosligi, umumbashariy ahamiyat kasb etish masalalari. Chet el elchixonalari. xorijiy mamlakatlarda madaniy markazlarida o'zbek xalqining etnik turmush tarzi bilan bog'liq san'at turlari, nomoddiy madaniyat an'analari bo'yicha tadbirlar tashkil qilish. Xalqaro miqyosdagi festivallar, ko'rgazmalar. Muzeylar eksponalari, ko'chma ko'rgazmalari va san'atning ommaviy janrlari vositasida o'zaro aloqalar o'rnatish, manfaatli shartnomalar tuzish. O'zbekiston madaniyati kunlarini tashkil etish.</p>
M18	<p>9-Mavzu. Xalqaro miqyosda o'tkaziladigan anjumanlarni tashkil etish.</p> <p>O'zbekiston Respublikasining xalqaro mintaqaviy tashkilotlar bilan madaniy hamkorligi. Xalqaro munosabatlar doirasida madaniy — matrifiy soha xodimlarining seminar, konferentsiya va davra stoli tadbir Xalqaro madaniy aloqalar yo'nalishidagi barcha tadbirlarda xalqimiz manfaatlarining asosiy o'rin tutishi.</p>
M19	<p>10-Mavzu. Madaniy meroslarni himoya qilish uchun xalqaro huquqiy meyorlarning ishlab chiqilishi.</p> <p>Madaniy boyliklarni himoya qilishning xalqaro-huquqiy meyorlarini ishlab chiqish. Madaniy boylik har bir mamlakatning madaniy merosi uchun kata ahamiyatga ega bo'lgan ko'char va ko'chmas mulk hisoblanadi. Urushlardan madaniy yodgorliklarni himoya qilish haqidagi Bryussel deklaratsiyasi. Gaaga konferentsiyalari.</p>
M110	<p>3-Modul. Xalqaro xuquq va meyoriy xujjatlar asosida madaniyat va san'at sohalarni boshqarish.</p> <p>11-Mavzu. O'zbekistondagi madaniyat sohasidagi imkoniyat va istiqbol masalalari.</p> <p>O'zbekistondagi madaniyat sohasidagi imkoniyat va istiqbol masalalarini xalqaro huquq qoidalari doirasida hal etish, madaniyat va san'at sohasi mehnatini j'at'on hanjaniyatni bozor munosabatlariga muvofiq tashkil, ulardan foydalanishning j'ijimoiy iqtisodiy asoslarini vujudga keltirish. Xalqaro menejment va</p>
M111	

5

Исида маълум	
Мутахас	
Сислиги	
Халқ	
Амалий	
Безак	
Санъати	
Халқ	
Чағлу	
Ибрончили	
Лада	
а санъат	
Учасаса	
рини	
Шкил	
Ила	
Икраи	
ал	
ати,	
нави	
длаг	
3а	
Зая	
Зая	
Зая	

	marketing tajribalari yangi texnologiyalari asosida bilim ko'nikma hosil qilish.
	Mashg'ulotlar shakli: seminar mashg'ulot (A)
S1	Xalqaro madaniy aloqalar o'quv va tadqiqot fani sifatida.
S2	Madaniy aloqalarni o'rnatishda xalqaro tashkilotlarning o'rnini
S3	Xalqaro madaniy aloqalarni o'rnatishda ko'p tomonlama munosabatlarning ahamiyati.
S4	Xalqaro munosabatlarda muhitlari va qonuniylari.
S5	Xalqaro munosabatlarni modellash va prognozlash
S6	Xalqaro madaniy aloqalar va diplomatiya tarixi.
S7	Xalqaro munosabatlarda qadriyatlar.
S8	Xalqaro tartib tushunchasi.
S9	Xalqaro miqdor o'kaziladigan anjumanlarni tashkili etish.
S10	Xalqaro munosabatlari hamda xalqaro madaniy aloqalar.
S11	O'zbekiston tashqi madaniy aloqalaridagi o'ziga xosliklar.
S12	Xalqaro xudud va me'yoriy hujjatlar sosida madaniyat va san'at sohalarni boshqarish.
S13	O'zbekistondagi madaniyat sohasidagi imkoniyat va istiqbol masalalari.
	Seminar mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akadeim guruhga bir o'quvchi tomonidan o'kazilishi lozim. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'qilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.
	Mashg'ulotlar shakli: mustaqil ta'lim (MT)
MT1	O'zbekistonda madaniyat va san'at sohasini rivojlantirish tendensiyalari.
MT2	Prezident Sh.Mirziyoyev asarlarida madaniyat va san'at sohasining yoritilishi.
MT3	O'zbekistonda uslubiy rahbarlik tizimining o'ziga xos xususiyatlari.
MT4	Shaxsni shakllanishida madaniyat va san'atni tungan o'rti.
MT5	O'zbekistonda madaniyat va san'at muassasalarini boshqarish tizimi.

MT6	Jamiyatni mahaviy hayotida madaniyat va san'atning ahamiyati.
MT7	Aholining mahaviy ehtiyojlarini hisobga olish yo'llari.
MT8	Madaniyat va san'at sohasini rjalashtirishda aholining talab va istaklarini o'rganish yo'llari.
MT9	Madaniyat va san'at sohasini rjalashtirish tizimi.
MT10	Aholiga madaniy xizmat ko'rsatishning o'ziga xos xususiyatlari.
MT11	Mahallada madaniy xizmatni tashkili etish.
MT12	Uslubiy rahbarlik tushunchasi va mohiyati.
MT13	Uslubiy rahbarlikning predmeti.
MT14	Uslubiy rahbarlikda texnik vositalardan foydalanish yo'llari.
MT15	Uslubiy rahbarlikni amalga oshirishda mutaxassislarining o'rnini
MT16	Respublika madaniyat muassasalari faoliyatini tashkili etish ilmiy metodik markazining ish xususiyatlari.
MT17	Madaniyat va san'at muassasalarini tashkili etish va boshqarish.
MT18	Madaniyat va san'at sohasi tarmoqlari tizimlari va ularning vazifalari.

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan slaydlar, prezentatsiyalar va referatlar taqdimotlash va ularni taqdimot qilish tavsiya etiladi

Asosiy adabiyotlar	
1.	Ataysh. Poesika. Ahloqiy kabr.—T.: Yangi asr avlodi. 2004
2.	Лебедева М. М. Мелвилл А.И. Образовательная программа по сравнительной политологии и мировой политике.—Полис № 3. 1998.
3	Маулюмов О., Маркимова Д. Madaniy aloqalar va savdo yo'llari — Akademiya, 2004.
4	Семеновна Е. Н. Научные принципы или «принципиальные» когнитивность? (к проблеме методологии культурной политики). — Полис №2. 1998.
5	Saidov U. Yevropa matfahshigi va milliy uyg'orish —T.: Akademiya, 2004.
6	Say'ullayev D. O'zbekiston Respublikasi diplomatiyasining shakllanishi va rivojlanishi.—T.: Mubarrir nashryoti. 2018.
7	Internet saytlari www.ziyoue.uz http://www.culturaldiplomacy.com http://www.cultura.uz

Tavsiya qilinadigan qo'shimcha adabiyotlar

1.	Mirziyov SH.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil isloqchilarga bag'ishlangan majlisidagi nutqi. //Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar. №11.
2.	Mirziyov SH.M. Buyuk kelajegimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. 2017 yil
3.	Mirziyov SH.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash - yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. 2017 yil
4.	Mirziyov SH.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda quramiz. 2017 yil
5.	2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha harakatlar strategiyasi.
6.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi faoliyatini yanada takomillashtrish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori. 2018 yil, 5 aprel.
7.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Milliy madaniyatni yanada rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi 2018 yil 28 noyabr Qarori.
8.	Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat–yengilmas kuch.- Toshkent: Ma'naviyat, 2008.

Internet saytlar

1	Ziynet.uz
2	http://www.teatr.uz
3	http://www.bilim.uz
4	http://www.ziyo.edu.uz
5	www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat portali

Dastur mualliflari:	Muxammedov To'liqinjon Djurayevich
E-mail:	tulkinjonmuxammedov@gmail.com
Tashkilot:	Buxoro davlat universiteti San'atshunoslik fakulteti Musiqqa ijrochiligi va madaniyat kafedrasida

Mazkur Fan dasturi: O'zbekiston respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim Vazirligining 2022 yil 14.08. dagi 418 -sonli buyrug'ining 3 ilovasi bilan ro'yxati tasdiqlangan, Oliy va o'rta maxsus, kasb-xunar ta'limi yo'nalishlari bo'yicha O'quv-uslubiy birlashmalari faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashning 2020 yil 14.08 dagi «3»-son bayonnomasi bilan ma'qullanib, O'zbekiston davlat san'at va madaniyat institutida ishlab chiqilgan Nannunaviy Fan dasturi asosida 2023 yil BuxDU Musiqqa ijrochiligi va madaniyat kafedrasida tayorlandi.

Mazkur Fan dasturi "Musiqqa ijrochiligi va madaniyat kafedrasini"ning 2023 yil avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

Mazkur Fan dasturi universitet o'quv-uslubiy Kengashining 2023-yil 29 avgustdagi 4-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

San'atshunoslik fakulteti dekani:

2023-yil "29" 08

Musiqqa ijrochiligi va madaniyat kafedrasida mudiri:

2023-yil "29" 08

S.S. Azimov

T.I. Rajabov